

ՆՈՐԱԾԻՆ ԱՐՔԱՆ ԵՒ ՄԱՆԿԱՍՊԱՆ ՀԵՐՈՎԴԵՍԸ

Ատելավառ կիրքը այն աստիճան շարժային ցնցում կը ստեղծէ մարդուն մէջ, որ ան կը կորսնցնէ իր ներքին տեսողութիւնը ու մտազար կը դառնայ: Յատկանշական է Հերովդէս Թագաւորին եղերական արարքը: Երբ կը լսէ մոգերուն բերնէն ճոր թագաւորի մը ծնունդը, ահուդողի կը մատնուի: Սակայն ի՞նչ բանն է՝ որ կ'ահաբեկէ ու կը սարսէ իր թագաւորութիւնը. ի՞նչն է՝ որ կը խռովէ իր խաղաղութիւնը, եւ քունը կը վանէ կոպերէն: Անգօր երախայ մը ի՞նչ վտանգ կարող է սպառնալ իր ամբարնիստ գահին: Յիմարութիւն չէ՝ եօթանասունամեայ թագաւորի մը՝ դողալ երախայի մը ծնունդէն: Չի՞ մտածեր թոպէ մը, թէ մինչեւ որ այդ նորածինը աճի մօր գրկին մէջ, արդէն ինք մեկնած կ'ըլլայ այս աշխարհէն....:

Սակայն կիրքը հանդարտ չի թողուր զինք, ու կը մղէ դիւային ծրագիրներ յղահալու, քնաչնչման միջոցներու վրայ մտածելու: Չի կրնար տրամաբանութիւնը հակակշռել եւ աշխարհի իրողութիւններուն առջեւ ճշմարտօրէն դիրքաւորուիլ: Հիմնովին անիմաստ է իր վախը, եւ անարդարացուցիչ՝ իր տագնապը: Եթէ ողջամիտ ու պաղարիւն մտածողութեամբ ուսումնասիրէր նորածին թագաւորին յայտնութեան պարագան, վստահօրէն պիտի տարհամոզուէր ճշմարտութենէն բոլորովին վրիպած ըլլալուն:

Այո՛, ծնած էր Հրէից Թագաւորը. սակայն ո՛չ թէ միայն հրեաներուն, այլ ամբողջ մարդկութեան համար: Անոր թագաւորութիւնը պիտի չսահմանափակուէր Հրէաստամի նեղ սահմաններուն մէջ, այլ պիտի տարածուէր եւ ընդգրկէր քովանդակ աշխարհը. որովհետեւ՝ Յիսուս չեկաւ երկիրներու եւ ժողովուրդներու վրայ տիրելու, այլ սիրտերո՛ւն եւ հոգիներո՛ւն մէջ իր զահը հաստատելու: Չեկաւ Հերովդէսի քաղաքական իշխանութեան դէմ պայքարելու, ո՛չ ալ տարակոյսի քօղով ստուեր ձգելու անոր թագաւորութեան վրայ: Իր հռչակած սուրբ պատերազմը՝ Մեղքի Բռնակալին աշխարհակործան իշխանութեան դէմ էր:

Հերովդէս, ինչպէս նաեւ հրեայ կրօնական եւ քաղաքական իշխանութիւնները չհասկցան այս մեծ ճշմարտութիւնը, ու խուեցան անողոք եւ անմահանք պայքարի: Բոլորն ալ համոզուած էին թէ Հերովդէս պէտք է ձեռքերը ներկէր բիրտաւոր անմեղ մահուկներու արիւնով, որպէսզի այդ համատարած սպանդին մէջ երկրի մակերեսէն ջնջուէր նորածին Արքան:

Միայն արհմոռուտ մեմատերը չէր, որ առաջին բռնակալին իսկ բռնամական դիրք բռնեց Աստուածային Երախային դէմ. այլ անոր իրենց մուլեզին գորակցութիւնը քերին քահանայապետներն ու դպիրները, որ անյապաղ գործադրուէր պատմութեան մէջ անմախըմքաց ոճրային մախճիրը: Հրեայ ժողովուրդը՝ առաջին օրէն միմչեւ այսօր՝ չհասկցաւ իր ծոցէն ծնած Երկնային Երախային աստուածութիւնը: Այդ օրերու իրենց կոյր եսականութիւնը չճանչցաւ ուրիշ հեղինակութիւն, բացի իրենց ախտավարակ մուլեռանդութենէն:

Եղան անշուշտ փարիսեցիներու ժամանակակից ու ճշմարտութիւնը փնտռող բարեհոգի հովիւներ, իմաստուն մոզեր եւ գիտութեան ներկայացուցիչներ, որոնք երկար տարիներէ ի վեր կը սպասէին Փրկչին գալստեան: Այդ երկար ուղեորութեան ընթացքին՝ մոզերը արհամարհեցին իրենց կեանքին սպառնացող բոլոր վտանգները: Միմչեւ իսկ բռնակալ կանգ պիտի չառնէին, եթէ զիրենք առաջնորդող Աստուծոյ չղաղրէր իրենց ուղեցոյց ըլլալէ: Տեսան Երկնային Երախան իր մօր՝ Մարիամի գորովալից գրկին մէջ: Երկիւղածութեամբ խոնարհեցան, բացին իրենց զանձներն ու նուէրներ մատուցին... ոսկի, կնդրուկ եւ զմուռս:

Հրաշք մըն էր պատահածը, անմախաղէպ ու անմախըմքաց: Մտորէն ծագող ո՛չ մէկ արտաքին շողարձակում չլացուց անոնց տեսողութիւնը: Ամէն ինչ որ տեսան՝ պարզութեան մէջ, հիասքանչ էր ու զարմանահրաշ: Այսպէս էր երէկ՝ երկու հազար տարի առաջ՝ այցելուներու փոքրաթիւ ներկայութիւնը. նաեւ այսօր նոյնն է պարագան. քիչե՛ր կ'այցելեն Նորածին Արքային մօտը: Մարդկային մեծ բազմութիւնները կ'անցնին անոր առջեւէն, կարծես սովորական երախայի մը օրօրոցը ըլլար: Աստուծոյ արքայութեան մէջ տեղ չունին կեղծաւորները, փարիսեցիներն ու սնապարծները, այլ միայն անոնք՝ որ մանկական սիրտ ունին եւ ճառագայթի պէս անքիծ հոգի:

Նոր Արքային ծնունդը՝ տօնն է խաղաղութեան ու փրկութեան: Լոյսը փարատեց խաւարը. սուրբ գիշերը արտաքսեց զայն մարդոց հոգիներէն, եւ արշալոյսը բերաւ անոնց:

Ծիսուսի ծնունդը բոլորովին տարբեր է միւս բոլոր ծնունդներէն. սկիզբն է քրիստոնէութեան եւ փրկչական թուականին: Անպարագրելի սէրը եկաւ խոնարհագոյն համեստութեամբ, ու գահակալեց արտերուն մէջ: Աստուած մարդացաւ՝ որ մարդը վերագտնէ իր աստուածային կոչումը. երկնաւորը աշխարհ իջաւ, որպէսզի մարդ արարածը երկինք բարձրանայ:

Ո՞վ կրնար երեւակայել, թէ աստուածային շնորհներով օծուած մահկանացուն՝ պիտի իջնէր ա՛յնքան ցած, որ գետնա-մած սողուններու հաւասարէր: Սուգունցաւ թանձր մթութեան մէջ ու երկիրը վերածեց խաւարակոտ քառսի, ուրկէ միջոց մը չէր գտնէր դուրս գալու: Երբ մարդուն ետապաշտութիւնը փորձեց փոխարինել Աստուծոյ փառքն ու զօրութիւնը, եւ դարձաւ կոտորելու երկրպագու, նուաստացուց ինքզինքն եւ անպատուեց իր Արարիչը: Այն արարածը՝ որ կը ծնրադրէ ու կ'երկրպագէ ստեղծագործութեան առջեւ, եւ ո՛չ թէ Ստեղծիչին, այլեւ՝ այդ արգահատելի հանգրուանին վրայ՝ կը դադրի մարդ ըլլալէ, ու կը դառնայ չորքոտանիներու աշխարհին բնակիչ: Երկրի վրայ Փրկչին յայտնութեամբ լուծուեցան մարդուն հոգին ալեկոծող բոլոր հարցերը: Առասպելական Սֆիքսը աներեւութացաւ երկրի մակերեսէն, հալածուած Բեթլեհէմի մտրին լուսայորդ ճառագայթներէն:

Բարեպաշտ եւ աստուածավախ մարդը գտաւ զինք տանջող բոլոր հարցերուն ճշգրիտ պատասխանը: Հասկցաւ թէ ի՛նչ է այս անցաւոր կեանքին նպատակը, ի՛նչ է երկրի վրայ իր առաքելութիւնն ու նախասահմանումը, ինք ուրկէ՝ կու գայ եւ ո՛ւր կ'երթայ: Այլեւս շուարած ու մոլորած ճամբորդ մը չէ՝ անլուսին գիշերուան մէջ: Ա՛յ պիտի չապրի կեանքը՝ աննպատակ եւ անսկզբունք: Գիտէ թէ Փրկիչը անգիտանալով՝ կ'անգիտանայ ո՛չ միայն զԱստուած, այլ նոյնինքն իր ինքնութիւնը, որպէս մարդ եւ որպէս անձնատրութիւն: Իր կեանքին ու ճակատագրին ապահովութիւնը ստանձնած է երկինքը, այն բոլոր փորձութիւններուն դէմ՝ որոնք երկրէն կու գան:

Աստուծոյ մարդացումը՝ կը նշանակէ մարդուն վերադարձը դէպի իր Ստեղծիչը: Երկինքը կ'ըլլայ երկիր, ու երկիրը՝ երկինք: Աշխարհաքաղաքացին կը վերածուի երկնաքաղաքացիի: Քրիստոս չեկաւ աշխարհ՝ որ ժողովուրդները կրթէ եւ քաղաքակրթութիւնը քարեփոխէ: Ան եկաւ ու մեզի շնորհեց առաւել թանկագին քան մը, որ ո՛չ մէկը իրմէ առաջ տուած էր. *փրկութի՛ն* պարգեւեց մեզի, ազատագրում՝ մեղքի կապանքներէն: Ծա՛տ շատեր այսօր կը ծոին մտրին առջեւ՝ որ տեսնեն նորածին Յիսուսը: Բայց իրենց շփումը այնքան պաղ է եւ անարին, որ չի դաշիր Երկնային Երախային հոգիին: Ե՛մունդը ամենատուրք օրն է Յիսուսի հաւատքով ջահաւորուած հաւատացեալներուն համար, որպէսզի մօտենան եւ անոր ընծայեն ո՛չ թէ ոսկի, կնդրուկ եւ զմուռս, այլ իրենց գործած մեծ ու պզտիկ մեղքերը՝ ներում ստանալու համար:

Վարդան Աւագ Բահանայ ՏԻԻԼԿԷԻՆԱՆ